

Το Βιβλίο του Δανιήλ - Αριθμός Σαράντα Οκτώ

Αποκάλυψις τῆς Προφητείας: Ἡ Σημασία τοῦ Ὁράματος τοῦ Ἀμβακούμ, τῶν Δύο Πινάκων καὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ «Καθημερινοῦ» εἰς τὴν Βιβλικὴν Ἑρμηνείαν

Jeff Pippenger
2024-01-12

Ἡ ἀύξηση τῆς γνώσεως, ἡ οποία παριστάνεται ἀπὸ τὸ ὄραμα τοῦ ποταμοῦ Οὐλαῖ, εἶναι ἐκεῖνο που τελικῶς ἐγράφη ἐπάνω στις δύο πλάκες τοῦ Ἀββακούμ.

«Ἀλληλοπλεκόμενες με τις προφητείες, τις οποίες είχαν θεωρήσει ότι αναφέρονταν στον καιρὸ τῆς δευτέρας παρουσίας, υπήρχαν διδασκαλίες ιδιαίτερα προσαρμοσμένες στην κατάστασή τους τῆς ἀβεβαιότητας καὶ τῆς αγωνιώδους ἀναμονῆς, οἱ οποίες τους ἐνθάρρυναν να περιμένουν υπομονετικὰ με πίστη ὅτι ἐκεῖνο που τώρα ἦταν σκοτεινὸ για τὴν κατανόησή τους θα καθίστατο ἐν καιρῷ σαφές.»

«Μεταξὺ αὐτῶν τῶν προφητειῶν ἦταν καὶ ἐκείνη τοῦ Ἀββακούμ 2:1–4: “Θέλω σταθῆ ἐπὶ τὴν φυλακὴν μου καὶ θέλω στηριχθῆ ἐπὶ τὸν πύργον, καὶ θέλω ἀγρυπνεῖ διὰ να ἶδω τι θέλει λαλήσει πρὸς ἐμέ, καὶ τι θέλω ἀποκριθῆ ὅταν ἐλεγχθῶ. Καὶ ὁ Κύριος μοι ἀπεκρίθη καὶ εἶπε, Γράψον τὴν ὄρασιν καὶ καταστήσον αὐτὴν σαφῆ ἐπὶ πινακίδων, διὰ να ἀναγινώσκη ευκόλως ὁ τρέχων. Διότι ἡ ὄρασις εἶναι ἐτι διὰ προσδιορισμένον καιρὸν, ἀλλ’ εἰς τὸ τέλος θέλει λαλήσει καὶ δὲν θέλει ψευσθῆ· ἀν καὶ βραδύνη, πρόσμενον αὐτὴν· διότι βεβαίως θέλει ἐλθεῖ, δὲν θέλει βραδύνει. Ἰδοῦ, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπήρηθη, δὲν εἶναι εὐθεῖα ἐν αὐτῷ· ὁ δε δίκαιος θέλει ζῆσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.”»

«Ἢδη ἀπὸ το 1842, ἡ κατεύθυνση που δόθηκε σε αὐτὴ τὴν προφητεία, να “γράψεις τὴν ὄραση καὶ να τὴν καταστήσεις σαφῆ ἐπάνω σε πινακίδες, ὥστε να τρέχει ἐκεῖνος που τὴν ἀναγινώσκει”, εἶχε υποβάλει στὸν Charles Fitch τὴν προετοιμασία ἐνὸς προφητικοῦ διαγράμματος για τὴν ἀπεικόνιση τῶν ὁράσεων τοῦ Δανιήλ καὶ τῆς Ἀποκάλυψις. Ἡ δημοσίευση αὐτοῦ τοῦ διαγράμματος θεωρήθηκε ὡς ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς που δόθηκε ἀπὸ τὸν Ἀββακούμ. Κανείς, ὅμως, τότε δὲν εἶχε προσέξει ὅτι μια φαινομενικὴ καθυστέρηση στὴν ἐκπλήρωση τῆς ὁράσεως —ἐνας χρόνος ἀναμονῆς— παρουσιάζεται στὴν ἴδια προφητεία. Μετὰ τὴν ἀπογοήτευση, αὐτὴ ἡ περικοπὴ τῆς Γραφῆς φάνηκε πολὺ σημαντικὴ: “Διότι ἡ ὄραση εἶναι ἀκόμη για προσδιορισμένο καιρὸ, ἀλλὰ στὸ τέλος θα μιλήσει καὶ δὲν θα ψευσθῆ· ἀν καὶ βραδύνει, ἐπιμένε τὴν· ἐπειδὴ βεβαίως θα ἐλθεῖ, δὲν θα ἀργήσει... Ὁ δε δίκαιος θα ζῆσει διὰ τῆς πίστεως του.” Ἡ Μεγάλῃ Διαμάχη, 391, 392.»

Οἱ δύο πλάκες τοῦ Ἀββακούμ εἶναι προφητικῶς δύο μάρτυρες. Κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, δύο μάρτυρες πρέπει νὰ παρατεθοῦν ἀπὸ κοινού, ἵνα ἐδραιωθῇ ἡ ἀλήθεια.

Ἐὰν δὲ δὲν σὲ ἀκούσῃ, παράλαβε μαζί σου ἕτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο ἢ τριῶν μαρτύρων βεβαιωθῇ πᾶς λόγος. Ματθαῖος 18:16.

Όταν οι δύο πίνακες του Αββακούμ (τα πρωτοπόρα διαγράμματα του 1843 και του 1850) τοποθετούνται ο ένας επάνω στον άλλον, επιβεβαιώνουν τις αλήθειες που ήταν τα κοσμήματα του ονείρου του Μίλλερ. Το σφάλμα του 1843, όπως παριστάνεται επάνω στον πρώτο πίνακα, όταν τοποθετείται επάνω στον δεύτερο πίνακα, εδραιώνει τον χρόνο αναμονής της οράσεως. Ο Μίλλερ (ο συμβολικός φύλακας εκείνης της ιστορίας) ρώτησε τι έπρεπε να λέγει κατά τη διάρκεια της αντιλογίας της ιστορίας του.

Θα σταθώ επάνω στη σκοπιά μου και θα τοποθετηθώ επάνω στον πύργο, και θα αγρυπνώ για να δω τι θα μου πει, και τι θα αποκρίνομαι όταν ελεγχθώ. Αββακούμ 2:1.

Ο Κύριος έδωσε εντολή στον Μίλλερ να γράψει το όραμα, και στο όνειρό του τοποθέτησε το κιβώτιο που περιείχε το όραμα επάνω σε ένα τραπέζι στο κέντρο του δωματίου του.

Και ο Κύριος μού αποκρίθηκε και είπε: Γράψε την όραση και χάραξέ την καθαρά επάνω σε πλάκες, ώστε να δύναται να τρέχει εκείνος που την αναγινώσκει. Αββακούμ 2:2.

Οι πίνακες, λοιπόν, προσδιορίζουν τον χρόνο της καθυστέρησης και την πρώτη απογοήτευση.

Διότι ή όρασις είναι ἔτι διὰ προσδιορισμένον καιρόν, ἀλλ' ἐν τῷ τέλει θέλει λαλήσει, καὶ οὐχὶ ψευστοῦ· ἐὰν καὶ βραδύνη, πρόσμενε αὐτήν· διότι βεβαίως θέλει ἔλθει, δὲν θέλει βραδύνει. Αββακούμ 2:3.

Ἐπειτα ἀπεικονίζεται ἡ τριπλή διαδικασία δοκιμασίας, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὴν αὐξηση τῆς γνώσεως (τὰ κοσμήματα τοῦ Μίλλερ).

Ἴδου, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἡ ἐπαιρομένη δὲν εἶναι εὐθεῖα ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ δίκαιος θὰ ζήσῃ διὰ τῆς πίστεώς του. Αββακούμ 2:4.

Οι δύο τάξεις των προσκυνητῶν θα αποκαλύπτονταν μέσω της δοκιμαστικής διαδικασίας του δωδεκάτου κεφαλαίου του Δανιήλ.

Και εἶπε: Ὑπαγε, Δανιήλ· διότι οἱ λόγοι εἶναι κεκλεισμένοι καὶ εσφραγισμένοι ἕως τοῦ καιροῦ τοῦ τέλους. Πολλοὶ θέλουσι καθαρισθῆ καὶ λευκανθῆ καὶ δοκιμασθῆ· ἀλλ' οἱ ἀσεβεῖς θέλουσι πράττει ἀσεβῶς· καὶ οὐδεὶς τῶν ἀσεβῶν θέλει νοήσῃ· οἱ δὲ συνετοὶ θέλουσι νοήσῃ. Δανιήλ 12:9, 10.

Οι σοφοὶ του Δανιήλ εἶναι οἱ φρόνιμες παρθένοι του Ματθαίου 25, οἱ ὁποῖες δικαιώθηκαν διὰ τῆς πίστεως, καὶ οἱ πονηροὶ ἦταν οἱ μωρὲς παρθένοι, οἱ ὁποῖες υψώθηκαν με υπερηφάνεια. Στὸ τέλος τοῦ ονείρου τοῦ Μίλλερ, τὰ κοσμήματα ἀντιπροσωπεύουν τὸ ἔλαιον στὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων, τὸ ὁποῖο ἦταν τὸ μῆνυμα.

«Ο Θεός ατιμάζεται ὅταν δὲν δεχόμεστε τὶς ἐπικοινωνίες που μας στέλνει. Ἐτσι ἀρνούμαστε τὸ χρυσὸ ἔλαιον τὸ ὁποῖο θὰ ἐξέχεε στὶς ψυχές μας, ὥστε νὰ μεταδοθεῖ σε ἐκείνους που βρίσκονται στὸ σκοτάδι. Ὅταν ἀκουστεῖ ἡ κλήση, “Ἴδου, ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ,” ὅσοι δὲν ἔχουν λάβει τὸ ἅγιο ἔλαιον, ὅσοι δὲν ἔχουν καλλιεργήσει τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ στὶς καρδιές τους, θὰ διαπιστώσουν, ὅπως οἱ μωρὲς παρθένες, ὅτι δὲν εἶναι ἔτοιμοι νὰ συναντήσουν τὸν Κύριό τους. Δὲν ἔχουν, μέσα στὸν εαυτό τους, τὴ δύναμη νὰ προμηθευτοῦν τὸ ἔλαιον, καὶ ἡ ζωὴ τους ναυαγεῖ.» Review and Herald, July 20, 1897.

Το φως των πολύτιμων λίθων του Μίλερ στις έσχατες ημέρες θα λάμψει δέκα φορές λαμπρότερα, και τόσο ο αριθμός δέκα όσο και το φως είναι σύμβολα δοκιμασίας. Στις έσχατες ημέρες, όπως παριστάνονται στο τέλος του ονείρου του Μίλερ, το φως της αλήθειας, όπως αναπαρίσταται επάνω στους πίνακες του Αββακούμ, παράγει ένα δοκιμαστικό μήνυμα, το οποίο στην παραβολή των δέκα παρθένων αναπαρίσταται ως το μήνυμα της Κραυγής του Μεσονυκτίου. Αυτή η διαδικασία δοκιμασίας είναι επανάληψη της διαδικασίας δοκιμασίας της ιστορίας των Μιλλεριτών, διότι η παραβολή των δέκα παρθένων επαναλαμβάνεται κατά γράμμα στις έσχατες ημέρες.

«Συχνά παραπέμπομαι στην παραβολή των δέκα παρθένων, από τις οποίες πέντε ήσαν φρόνιμες και πέντε μωρές. Η παραβολή αυτή έχει εκπληρωθεί και θα εκπληρωθεί κατά γράμμα, διότι έχει ιδιαίτερη εφαρμογή στον παρόντα καιρό και, όπως το μήνυμα του τρίτου αγγέλου, έχει εκπληρωθεί και θα εξακολουθήσει να είναι παρούσα αλήθεια μέχρι τη συντέλεια του χρόνου.» Review and Herald, 19 Αυγούστου 1890.

Το δέκα είναι το σύμβολο της δοκιμασίας, και στο τέλος των δέκα ημερών ο Δανιήλ και οι τρεις άξιοι ήταν εμφανώς ωραιότεροι και παχύτεροι από εκείνους που έτρωγαν τη δίαιτα της Βαβυλώνας. Οι υπερήφανοι που παρουσιάζονται στον Αββακούμ, οι οποίοι ζούσαν με βάση την αυθάδεια και όχι την πίστη, ανέπτυξαν τον χαρακτήρα της Βαβυλώνας. Στην ιστορία των Μιλλεριτών έγιναν οι θυγατέρες της Βαβυλώνας, και στον Αββακούμ χρησιμοποιούνται τα προφητικά χαρακτηριστικά του παπισμού για να προσδιοριστεί ο χαρακτήρας εκείνων που επέλεξαν να μη ζουν διά πίστεως.

Ίδου, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, ἣτις ἐπαίρεται, δὲν εἶναι εὐθεῖα ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ δίκαιος θέλει ζῆσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Naί, ἐπειδὴ παραβαίνει διὰ τοῦ οἴνου, εἶναι ἄνθρωπος ὑπερήφανος, οὐδὲ μένει κατ' οἶκον· ὃς πλατύνει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ὡς ὁ ἄδης, καὶ εἶναι ὡς ὁ θάνατος, καὶ δὲν δύναται νὰ χορτασθῆ, ἀλλὰ συνάγει πρὸς ἑαυτὸν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ συσσωρεύει πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς λαοὺς· Δὲν θέλουσι πάντες οὗτοι λάβει παραβολὴν κατ' αὐτοῦ, καὶ παροιμίαν χλευαστικὴν κατ' αὐτοῦ, καὶ εἰπεῖ, Οὐαὶ εἰς τὸν αὐξάνοντα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ἰδικὸν του! ἔως πότε; καὶ εἰς τὸν φορτώνοντα ἑαυτὸν μὲ παχὺν πηλόν! Δὲν θέλουσιν ἐγερθῆ αἰφνιδίως οἱ δαγκάνοντές σε, καὶ θὰ ἐξυπνήσωσιν οἱ ταρασσόντές σε, καὶ σὺ θὰ γίνῃς εἰς αὐτοὺς λάφυρον; Ἐπειδὴ ἐσύ ἐγύμνωσας πολλὰ ἔθνη, πᾶν τὸ ὑπόλοιπον τῶν λαῶν θέλει σε γυμνώσει· διὰ τὸ αἷμα ἀνθρώπων, καὶ διὰ τὴν βίαν τῆς γῆς, τῆς πόλεως, καὶ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. Αββακούμ 2:4-8.

Η διαδικασία της δοκιμασίας που επέρχεται επί των παρθένων του Ματθαίου είκοσι πέντε παράγει μια τάξη προσκυνητών, οι οποίοι έχουν αναπτύξει τον χαρακτήρα του βασιλέως του βορρά (του παπισμού), ο οποίος είναι επίσης η δύναμη που «ληλάτησε πολλά έθνη». Είναι η παπική εξουσία εκείνη που δέχεται αιφνιδίως το δάγκωμα, ακριβώς όπως η Ιεζάβελ καταφαγόθηκε από τους κύνες.

Οὕτως λέγει Κύριος· Ἰδού, λαὸς ἔρχεται ἀπὸ γῆς βορρᾶ, καὶ ἔθνος μέγα θὰ ἐγερθῆ ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς. Τόξον καὶ δόρυ θὰ κρατήσουν· εἶναι σκληροὶ καὶ δὲν ἔχουν ἔλεος· ἡ φωνὴ αὐτῶν βρυχᾶται ὡς ἡ θάλασσα· καὶ ἰπεύουν ἐπὶ ἵππων, παρατεταγμένοι ὡς ἄνδρες εἰς πόλεμον ἐναντίον σου, θύγατερ Σιών. Ἦκούσαμεν τὴν φήμην αὐτοῦ· αἱ χεῖρές μας ἠτόνησαν· θλίψις μᾶς κατέλαβε, καὶ πόνος, ὡς γυναικὸς ἐν ὠδίῳ. Μὴ ἐξέλθετε εἰς τὸν ἀγρόν, μηδὲ

περιπατεῖτε ἐν τῇ ὁδῷ· διότι ἡ ῥομφαία τοῦ ἐχθροῦ καὶ φόβος εἶναι κύκλω. Ἦθ θυγάτηρ τοῦ λαοῦ μου, ζῶσθητι σάκκον καὶ κυλίσθητι ἐν σποδῷ· κάμε πένθος ὡς διὰ μονογενῆ υἱόν, θρῆνον πικρότατον· διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς θὰ ἐπέλθῃ αἰφνιδίως ἐφ’ ἡμᾶς. Ἰερεμίας 6:22–26.

Οἱ δύο τάξεις τοῦ Αββακούμ εἶναι ἐκεῖνοι που δικαιώνονται διὰ τῆς πίστεως καὶ ἐκεῖνοι που ἔφαγαν καὶ ἤπιαν τα δόγματα τῆς Βαβυλώνας. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, στις ἐσχάτες ἡμέρες τοῦ ονειροῦ τοῦ Μίλλερ, παριστάνονται ὡς παρθένοι, εἴτε ἀναπτύσσουν τὸν χαρακτήρα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔτσι λαμβάνουν τὴ σφραγίδα τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἀναπτύσσουν τὸν χαρακτήρα τοῦ παπισμοῦ καὶ λαμβάνουν τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου.

«Ἐχει ἔλθει ὁ καιρὸς ὥστε τὸ ἀληθινὸ φῶς νὰ λάμπει ἐν μέσῳ ἠθικοῦ σκότους. Τὸ μήνυμα τοῦ τρίτου ἀγγέλου ἔχει ἀποσταλεῖ πρὸς τὸν κόσμον, προειδοποιώντας τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ δεχθῶν τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου ἢ τῆς εικόνας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Τὸ νὰ λάβει κανεὶς αὐτὸ τὸ χάραγμα σημαίνει νὰ καταλήξει στὴν ἴδια ἀπόφαση στὴν ὁποία ἔχει καταλήξει τὸ θηρίο καὶ νὰ υποστηρίξει τὶς ἴδιες ἰδέες, σὲ ἀμεση ἀντίθεση πρὸς τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Για ὅλους ὅσοι λαμβάνουν αὐτὸ τὸ χάραγμα, ὁ Θεὸς λέγει: “Ὁ αὐτὸς θέλει πῖναι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς οργῆς αὐτοῦ· καὶ θέλει βασιανισθῆ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου.”» Review and Herald, July 13, 1897.

Αἱ παρθένοι αἱ πίνουσαι τὸν οἶνον τῆς Βαβυλώνας, τελικῶς θέλουσι πῖναι τὸν οἶνον τῆς οργῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ Ησαΐα, οἱ μέθυσοι τοῦ Εφραΐμ φανερώνουσι τὴν τυφλὴν αὐτῶν μέθην ἀνατρέποντες τὰ πράγματα ἄνω κάτω, καὶ ἡ πράξις ἐκείνη πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆ ὡς «πηλὸς κεραμέως».

Ἡ ταῦτιση τοῦ «καθημερινού» ὡς συμβόλου τοῦ Χριστοῦ ἀνατρέπει πλήρως τὴν ἀλήθεια περὶ τοῦ «καθημερινού», διότι τὸ «καθημερινό» εἶναι σατανικὸ σύμβολο. Ἡ ταῦτιση ἀπὸ τὸν Μίλλερ τοῦ «καθημερινού» με τὴν εἰδωλολατρία παριστάνεται ἀμεσα ἐπάνω στους πίνακες τοῦ Αββακούμ. Ἡ ἀνακάλυψη ἀπὸ τὸν Μίλλερ τοῦ χωρίου στὴ Θεσσαλονικεῖς, ἡ ὁποία τοῦ ἐπέτρεψε νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἐκεῖνο που «ἀφαιρέθηκε» ἦταν ἡ εἰδωλολατρία, ὥστε νὰ ἀποκαλυφθῆ ὁ «ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας», ὁ καθημένος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ τὴν πρωταρχικὴ ἀλήθεια που βρίσκεται στὴ Δευτέρα Θεσσαλονικεῖς, κεφάλαιο δεύτερο.

«Συνέχισα νὰ διαβάζω, καὶ δὲν μπορούσα νὰ βρῶ καμμία ἄλλη περίπτωση στὴν ὁποία αὐτὸ [τὸ διαρκές] νὰ ἀπαντάται, παρὰ μόνον στὸν Δανιήλ. Τότε [με τὴ βοήθεια ἐνός συμφωνητικοῦ] πῆρα ἐκεῖνες τὶς λέξεις που στέκονταν σὲ συνάφεια με αὐτό, “ἀφαιρέσει·” αὐτὸς θὰ ἀφαιρέσει τὸ διαρκές· “ἀπὸ τὸν καιρὸ κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ διαρκές θὰ ἀφαιρεθῆ,” κτλ. Συνέχισα νὰ διαβάζω, καὶ νόμιζα ὅτι δὲν θὰ εὑρίσκα κανένα φῶς ἐπάνω στο κείμενο· τέλος ἐφθάσα στὸ Β΄ Θεσσαλονικεῖς 2:7, 8. “Διότι τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας ἤδη ἐνεργεῖται· μόνον ἐκεῖνος που τὴν ἀνομία κωλύει θὰ κωλύει, ἐωσότου ἀφαιρεθῆ ἐκ μέσου, καὶ τότε θὰ ἀποκαλυφθῆ ὁ ἀνομος,” κτλ. Καὶ ὅταν ἐφθάσα σὲ ἐκεῖνο τὸ κείμενο, ὦ, πόσο σαφῆ καὶ ἐνδοξὴ ἐφάνη ἡ ἀλήθεια! Ἐκεῖ εἶναι! Αὐτὸ εἶναι τὸ διαρκές! Λοιπὸν τώρα, τι ἐννοεῖ ὁ Παῦλος με τὸ “ἐκεῖνος που τὴν ἀνομία κωλύει,” ἢ ἐμποδίζει; Με τὸν “ἄνθρωπο τῆς ἀμαρτίας,” καὶ τὸν “ἀνομο,” ἐννοεῖται ὁ Παπισμὸς. Λοιπὸν, τι εἶναι ἐκεῖνο που ἐμποδίζει νὰ ἀποκαλυφθῆ ὁ Παπισμὸς; Μα, εἶναι ὁ Παγανισμὸς· λοιπὸν τότε, “τὸ διαρκές” πρέπει νὰ σημαίνει τὸν Παγανισμὸν.—William Miller, Second Advent Manual, page 66.» Advent Review and

Sabbath Herald, January 6, 1853.

Η σημασία του «παντοτινού» εις την προς Θεσσαλονικείς, την οποίαν ανέκαλυψεν ο Μίλλερ, είναι ή πρωτεύουσα αλήθεια του χωρίου. Όταν ο Παῦλος προσδιορίζει εκείνους οίτινες δὲν ἀγαπῶσι την αλήθειαν, καὶ οίτινες διὰ τοῦτο θὰ λάβωσιν ἐνέργειαν πλάνης, βεβαίως προσδιορίζει τὸ μῖσος τῆς ἀληθείας κατὰ γενικὴν ἔννοιαν, ἀλλ' ἡ αλήθεια ἢ ὁποία ἀναφέρεται ἀμέσως εις τὸ χωρίον εἶναι ἡ αλήθεια ὅτι τὸ «παντοτινόν» ἀντιπροσωπεύει τὴν εἰδωλολατρικὴν Ῥώμην.

Ὁ λύχνος τοῦ σώματος εἶναι ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ᾖ ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Ἐὰν οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον μέγα! Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Κατὰ Ματθαῖον 6:22–24.

Υπάρχει μόνον αγάπη για την αλήθεια ἢ μῖσος προς την αλήθεια. Δεν υπάρχει μέση οδός. Η ισχυρά πλάνη που ἐπέρχεται ἐπὶ των μωρῶν παρθένων του εικοστοῦ πέμπτου κεφαλαίου του Ματθαίου βασίζεται στην ἀπόρριψή τους του φωτός των πολύτιμων λίθων του Μίλλερ, οι οποίοι ἀντιπροσωπεύουν την τελικὴ δοκιμασία. Η τελικὴ δοκιμασία του ἀρχαίου Ἰσραὴλ ἦταν ἡ δέκατη δοκιμασία του, καὶ οι πολύτιμοι λίθοι του Μίλλερ λάμπουν δέκα φορές λαμπρότερα κατὰ τις ἐσχάτες ἡμέρες. Το σύμβολο τῆς ἀπόρριψης των πολύτιμων λίθων του Μίλλερ εἶναι «το καθημερινόν», τὸ ὁποῖο οι μέθυστοι του Ἐφραΐμ ἀνέτρεψαν στην τρίτη γενεά του Ἀντβεντισμοῦ. «Το καθημερινόν» εἶναι σατανικὸ σύμβολο του παγανισμοῦ. Οι μέθυστοι εἰσήγαγαν ἓναν παραχαραγμένον πολύτιμον λίθον, τὸν ὁποῖο ἔφεραν ἀπὸ τὸν ἀποστατημένον Προτεσταντισμὸν, καὶ ὁ ὁποῖος ταυτοποιεῖ «το καθημερινόν» ὡς σύμβολο του Χριστοῦ.

Η κατανόηση του Μίλλερ σχετικά με τα κοσμήματά του ἦταν περιορισμένη ἀπὸ την ἱστορία μέσα στην ὁποία ἀναδείχθηκε. Πεισμένος ὅτι ἡ Δευτέρα Παρουσία ἦταν τὸ ἐπόμενο προφητικὸ γεγονός, ἡ θανατηφόρος πληγὴ του παπισμοῦ τὸ 1798 μπορούσε να ἀντιπροσωπεύει μόνον τὸ τέταρτο καὶ τελικὸ ἐπίγειο βασίλειον του Δανιὴλ β'. Ο Μίλλερ ἦταν ἐπίσης περιορισμένος στην κατανόησή του περὶ του «καθημερινού», διότι ἡ μαρτυρία του εἶναι ὅτι, μέσω ἀποκαλύψεως, ὁδηγήθηκε σε μία συγκεκριμένη μέθοδο μελέτης, κατὰ την ὁποία δήλωσε ὅτι χρησιμοποιοῦσε τὴ Βίβλο του, τὸ Concordance του Cruden καὶ διάβαζε ὀρισμένες εφημερίδες. Η ἀπόφασή του να μελετήσει κατὰ ἐκείνον τὸν τρόπο εἶχε ἀπλῶς ἔλθει στον νου του.

«Κατὰ τὴ διάρκεια των δώδεκα ἐτῶν που ἤμουν δεῖστης, διάβασα ὅλες τις ἱστορίες που μπορούσα να βρῶ· τώρα ὁμως ἀγαποῦσα τὴ Βίβλο. Αὐτὴ μιλοῦσε για τὸν Ἰησοῦ! Ωστόσο, υπήρχε ἀκόμη ἓνα ἀρκετὰ μεγάλο μέρος τῆς Βίβλου που μου ἦταν σκοτεινὸ. Τὸ 1818 ἢ 1819, ἐνῶ συνομιλοῦσα με ἓναν φίλον, τὸν ὁποῖο ἐπισκέφθηκα καὶ ὁ ὁποῖος με εἶχε γνωρίσει καὶ με εἶχε ἀκούσει να μιλῶ ὅταν ἤμουν δεῖστης, με ρώτησε, με τρόπο μάλλον σημαδιακὸ, “Τι νομίζεις γι’ αὐτὸ τὸ κείμενον καὶ γι’ ἐκεῖνο;” ἀναφερόμενος στα παλαιὰ κείμενα στα ὁποῖα εἶχα προβάλλει ἀντιρρήσεις ὅταν ἤμουν δεῖστης. Κατάλαβα πὺ ἀπέβλεπε καὶ ἀποκρίθηκα—Ἀν μου δώσεις χρόνο, θα σου πῶ τι σημαίνουν. “Πόσο χρόνο θέλεις;” Δεν γνωρίζω, ἀλλὰ θα σου πῶ, ἀπάντησα, διότι δεν μπορούσα να πιστέψω ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε δώσει μίαν ἀποκάλυψη που δεν μπορούσε να γίνῃ κατανοητὴ. Τότε ἀποφάσισα να μελετήσω τὴ Βίβλο μου, πιστεύοντας ὅτι μπορούσα να ἀνακαλύψω τι ἐννοοῦσε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἀλλὰ μόλις εἶχα λάβει αὐτὴ τὴν

απόφαση, ήλθε στον νου μου η σκέψη—“Ας υποθέσουμε ότι βρίσκεις ένα χωρίο που δεν μπορείς να κατανοήσεις· τι θα κάνεις;” Τότε ήλθε στον νου μου αυτή η μέθοδος μελέτης της Βίβλου:—Θα πάρω τις λέξεις τέτοιων χωρίων και θα τις παρακολουθήσω μέσα σε όλη τη Βίβλο, και έτσι θα ανακαλύψω τη σημασία τους. Είχα την Concordance του Cruden, η οποία νομίζω ότι είναι η καλύτερη στον κόσμο· έτσι, πήρα εκείνη και τη Βίβλο μου, κάθισα στο γραφείο μου και δεν διάβαζα τίποτε άλλο, εκτός από λίγο τις εφημερίδες, διότι ήμουν αποφασισμένος να γνωρίσω τι εννοούσε η Βίβλος μου. Απόλλως Hale, *The Second Advent Manual*, 65.»

Τα πετράδια του Μίλλερ δεν αναγνωρίστηκαν απλώς μέσω της μεθόδου μελέτης του, αλλά και μέσω άμεσης αποκάλυψης από τον Θεό.

«Ο Θεός απέστειλε τον άγγελό Του να ενεργήσει επί της καρδιάς ενός γεωργού που δεν είχε πιστέψει τη Βίβλο, για να τον οδηγήσει να ερευνήσει τις προφητείες. Άγγελοι του Θεού επισκέπτονταν επανειλημμένα εκείνον τον εκλεκτό, για να καθοδηγήσουν τον νου του και να ανοίξουν στη διάνοιά του προφητείες που έως τότε ήταν σκοτεινές για τον λαό του Θεού. Η αρχή της αλύσεως της αλήθειας του δόθηκε, και οδηγήθηκε να αναζητήσει κρίκο μετά από κρίκο, έως ότου ατένισε με θαυμασμό και αγαλλίαση τον Λόγο του Θεού. Εκεί είδε μια τέλεια άλυσο αλήθειας. Εκείνος ο Λόγος, τον οποίο είχε θεωρήσει ως μη θεόπνευστο, τώρα ανοιγόταν ενώπιον της οράσεώς του μέσα στην ωραιότητα και τη δόξα του. Είδε ότι ένα μέρος της Γραφής ερμηνεύει ένα άλλο, και όταν ένα χωρίο ήταν κλειστό στην κατανόησή του, έβρισκε σε άλλο μέρος του Λόγου εκείνο που το εξηγούσε. Θεωρούσε τον ιερό Λόγο του Θεού με χαρά και με τον βαθύτερο σεβασμό και δέος». *Early Writings*, 230.

Όταν η αδελφή Ουάιτ δηλώνει ότι «ο Θεός έστειλε τον άγγελό Του» στον Μίλλερ, αυτό προσδιορίζει ότι ο Γαβριήλ ήταν ο άγγελος που στάλθηκε στον Μίλλερ, διότι το «ο άγγελός Του» είναι όρος που αποδίδεται στον Γαβριήλ.

«Τα λόγια του άγγελου, “Εγώ είμι ο Γαβριήλ ο παρεστηκώς ενώπιον του Θεού”, δείχνουν ότι κατέχει θέση ύψηλης τιμής στα ουράνια αλλά. Όταν ήλθε με μήνυμα προς τον Δανιήλ, είπε: “Και οὐδεις ὁ ἀντιστεκόμενος μετ’ ἐμοῦ περὶ τούτων, ἀλλ’ ἡ Μιχαήλ [Χριστός] ὁ ἄρχων ὑμῶν.” Δανιήλ 10:21. Περὶ τοῦ Γαβριήλ ὁ Σωτὴρ λέγει στὴν Ἀποκάλυψη, ὅτι “ἀπέστειλεν καὶ ἐσήμανεν διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ Ἰωάννην.” Ἀποκάλυψις 1:1.» Ἡ Ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ, 99.

Ο Γαβριήλ και οι άλλοι άγγελοι εστάλησαν για να καθοδηγήσουν τη διάνοια του Μίλλερ και «να ανοίξουν στην κατανόησή του προφητείες οι οποίες είχαν πάντοτε παραμείνει σκοτεινές για τον λαό του Θεού». Το μήνυμά του δεν διαμορφώθηκε απλώς μέσω της μεθόδου της μελέτης του, αλλά και διά θείας αποκαλύψεως. Και αυτή ακόμη η μέθοδος που χρησιμοποίησε για να μελετήσει τη Βίβλο είχε έλθει στη διάνοιά του. Όταν ο Θεός φέρνει την αλήθεια στη διάνοιά μας, αυτό είναι θεία αποκάλυψη, σε αντιδιαστολή προς την κατάληξη στην αλήθεια μέσω της διαδικασίας της ορθής διαίρεσής της Βίβλου. Ο Μίλλερ έκανε και τα δύο, αλλά η θεία αποκάλυψη έπρεπε να αποτελεί μέρος του τρόπου με τον οποίο ο Μίλλερ κατέληξε να κατανοήσει το θέμα του «καθημερινού».

Ο Miller δεν θα είχε αναγνωρίσει την εναλλαγή του γένους στο όγδοο κεφάλαιο του Δανιήλ, εδάφια εννέα έως δώδεκα, διότι το μόνο που είχε ήταν η Αγία Γραφή και μία συμφωνία, στερημένη από κάθε πληροφορία σχετική με τις βιβλικές γλώσσες. Δεν θα είχε διακρίνει τη διαφορά μεταξύ του «sur» και του «rum», τα οποία αμφότερα μεταφράζονται ως «αφαιρώ». Δεν θα είχε διακρίνει τη διαφορά μεταξύ του «miqdash» και του «qodesh», τα οποία αμφότερα μεταφράζονται ως «αγιαστήριο».

Δεν θα είχε διακρίνει την αλήθεια της λέξεως «tamid», η οποία απαντά εκατόν τέσσερις φορές στην Αγία Γραφή. Την αλήθεια που δεν θα μπορούσε να είχε διακρίνει (η οποία είναι επίσης η αλήθεια που πράγματι διέκρινε), ήταν ότι, από τις εκατόν τέσσερις φορές κατά τις οποίες η εβραϊκή λέξη «tamid» χρησιμοποιείται στην Αγία Γραφή, μόνον στο βιβλίο του Δανιήλ η εβραϊκή λέξη «tamid» χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό. Το «tamid» είναι η εβραϊκή λέξη που σημαίνει «παντοτινό» και αποδίδεται ως «το καθημερινό» στο βιβλίο του Δανιήλ.

Μόνον στο βιβλίο του Δανιήλ η λέξη χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό, ενώ τις άλλες ενενήντα εννέα φορές χρησιμοποιείται ως επίρρημα. Για τον λόγο αυτόν, όταν οι μεταφραστές της Βίβλου του Βασιλέως Ιακώβου βρέθηκαν ενώπιον του γεγονότος ότι ο Δανιήλ χρησιμοποιούσε τη λέξη πέντε φορές ως ουσιαστικό, ενώ όλοι οι άλλοι συγγραφείς της Βίβλου τη χρησιμοποιούσαν ενενήντα εννέα φορές ως επίρρημα, εξαναγκάστηκαν από το βάρος των αποδείξεων να διορθώσουν τη χρήση της λέξεως από τον Δανιήλ ως ουσιαστικού. Προκειμένου να διορθώσουν τον Δανιήλ, πρόσθεσαν στη Λέξη τη λέξη «θυσία», και έτσι μετέτρεψαν ένα ουσιαστικό σε επίρρημα. Και έπειτα, προκειμένου να διορθώσει τους μεταφραστές, η Έλλεν Γουάιτ εμπνεύσθηκε να καταγράψει ότι η ίδια «είδε σχετικά με το “Καθημερινόν”, ότι η λέξη “θυσία” προστέθηκε από τη σοφία του ανθρώπου και δεν ανήκει στο κείμενο· και ότι ο Κύριος έδωσε τη σωστή αντίληψη περί αυτού σε εκείνους που έδωσαν την κραυγή της ώρας της κρίσεως».

Ο Μίλλερ, κατά τη δική του μαρτυρία, επιζητούσε να κατανοήσει «το διαπαντός», πράγμα το οποίο τελικώς κατόρθωσε στη Β΄ Θεσσαλονικείς. Αλλά επίσης, κατά τη δική του μαρτυρία, όταν επιζητούσε να κατανοήσει μια λέξη, εξέταζε κάθε τόπο όπου η λέξη χρησιμοποιούνταν, και η λέξη χρησιμοποιείται άλλες ενενήντα εννέα φορές στην Αγία Γραφή. Εντούτοις, η μαρτυρία του σχετικά με «το διαπαντός» είναι ότι δεν το βρήκε πουθενά αλλού παρά μόνο στο βιβλίο του Δανιήλ, όταν δήλωσε: «Συνέχισα να διαβάζω και δεν μπορούσα να βρω καμία άλλη περίπτωση όπου αυτό [το διαπαντός] να απαντάται, παρά μόνο στον Δανιήλ». Ο Μίλλερ οδηγήθηκε στα κοσμήματα όχι μόνο με τη μέθοδό του μελέτης, αλλά και με θεία αποκάλυψη που του δόθηκε μέσω της διακονίας των αγγέλων.

Γι' αυτό η κατανόησή του περί του «καθημερινού» ήταν όρθη, αλλά περιορισμένη. Δεν μπορούσε να διακρίνει ότι, από τις πέντε φορές που γίνεται αναφορά στο «καθημερινόν» στο βιβλίο του Δανιήλ, ή μία από τις τρεις φορές κατά τις οποίες το «καθημερινόν» «αφαιρείται» αντιπροσώπευε διαφορετική σημασία από τις άλλες δύο φορές. Τη μία φορά, το «καθημερινόν» χρησιμοποιείται με την εβραϊκή λέξη «rum», και τις άλλες δύο φορές χρησιμοποιείται με την εβραϊκή λέξη «sur». Και οι δύο λέξεις μεταφράζονται ως «αφαιρώ», αλλά το «rum» στο όγδοο κεφάλαιο του Δανιήλ, εδάφιο ένδεκα, σημαίνει «άνυψώνω και έξυψώ», ενώ στο ένδεκατο κεφάλαιο, εδάφιο τριάντα ένα, και στο δωδέκατο κεφάλαιο, εδάφιο ένδεκα, ή λέξη «sur» σημαίνει «άπομακρύνω».

Οι θεολόγοι που τρέφονται και πίνουν από τη βαβυλωνιακή δίαιτα υποστηρίζουν ότι είτε αφαιρείς ένα πράγμα είτε υψώνεις ένα πράγμα, και τα δύο αντιπροσωπεύουν έναν τύπο απομακρύνσεως, ώστε αμφότερες οι λέξεις να πρέπει να νοούνται ως έχουσες την ίδια σημασία. Υποστηρίζουν ότι οι τρεις φορές κατά τις οποίες «το καθημερινό» «αφαιρείται» σημαίνουν πάντοτε απομάκρυνση, και πράττοντας έτσι, διατείνονται ότι ο Δανιήλ υπήρξε απρόσεκτος στην επιλογή των λέξεών του. Δεν το λένουν αυτό ανοιχτά, αλλά κατ' αναγκαίαν συνεπαγωγή διδάσκουν ότι ο Δανιήλ θα έπρεπε να είχε χρησιμοποιήσει τη λέξη «sur» και στις τρεις εμφανίσεις, διότι, σύμφωνα με τους θεολόγους, υποτίθεται ότι εννοούσε το ίδιο πράγμα κάθε φορά που «το καθημερινό» «αφαιρείτο».

Κάνουν το ίδιο πράγμα με τις λέξεις «miqdash» και «qodesh», οι οποίες και οι δύο μεταφράζονται ως «αγιαστήριο», στα εδάφια έντεκα έως δεκατέσσερα του ογδόου κεφαλαίου. Σε κάθε αναφορά του «αγιαστήριου» μέσα σε αυτά τα τέσσερα εδάφια, επιμένουν ότι όλες αντιπροσωπεύουν το αγιαστήριο του Θεού. Κατ' εξαγωγή, και πάλι, ο Δανιήλ θα έπρεπε απλώς να είχε χρησιμοποιήσει το «qodesh» και στις τρεις αναφορές, και να μην είχε χρησιμοποιήσει το «miqdash» στο εδάφιο έντεκα. Ο Μίλλερ δεν θα είχε αναγνωρίσει τη διάκριση μεταξύ αυτών των λέξεων, αλλά οι σύγχρονοι θεολόγοι την αναγνωρίζουν, και όταν το κάνουν, επιμένουν ότι καμία διάκριση δεν θα πρέπει να αναγνωριστεί. Εντούτοις, ο Μίλλερ, ο οποίος δεν αναγνώρισε τις διακρίσεις μεταξύ των λέξεων, κατέληξε στην αντίθετη κατανόηση από εκείνη των σύγχρονων θεολόγων.

Η πραγματικότητα είναι ότι ο Δανιήλ ήταν ένας εξαιρετικά προσεκτικός συγγραφέας, ο οποίος γνώριζε την εβραϊκή γλώσσα και είχε κριθεί δέκα φορές σοφότερος από όλους τους άλλους σοφούς της Βαβυλώνας, οι οποίοι ήταν πολύ ευφυείς άνδρες στην κοινωνία τους καθεαυτήν. Αν κάποιος γνώριζε την ορθή χρήση της εβραϊκής γλώσσας και το πώς έπρεπε αυτή να αποδοθεί ορθά στη συγκεκριμένη εκείνη ιστορία, αυτός ήταν ο Δανιήλ. Αν ο Δανιήλ χρησιμοποίησε διαφορετικές λέξεις, ήταν επειδή αυτές προορίζονταν να μεταδώσουν διαφορετικές σημασίες, τις οποίες επιδίωξε σκόπιμα να αποδώσει. Όταν αναγνωρίζεται η διακριτή χρήση από τον Δανιήλ των λέξεων που μεταφράζονται ως «αγιαστήριο» ή ως «αφαιρώ», αυτές επιβεβαιώνουν την κατανόηση του Μίλλερ περί του «παντοτεινού», την οποία ο Μίλλερ διέκρινε ακριβώς στο ίδιο εκείνο χωρίο όπου ο Παύλος προσδιορίζει ότι όσοι μισούν την αλήθεια είναι προορισμένοι να δεχθούν ισχυρή πλάνη.

Εκείνοι που μισούν την αλήθεια και πιστεύουν το ψεύδος, το οποίο παράγει ισχυρή πλάνη, παριστάνονται επίσης ως οι μέθυσοι του Εφραΐμ, οι οποίοι παρουσιάζονται σε δύο τάξεις. Η μία τάξη είναι η μορφωμένη ηγεσία και η άλλη τάξη είναι οι αμόρφωτοι λαϊκοί, οι οποίοι θα ακούσουν μόνο ό,τι τους διδάσκουν οι μορφωμένοι. Αυτοί είναι εκείνοι που κρύβονται κάτω από ψεύδη και που συνάπτουν διαθήκη με τον θάνατο. Αυτοί είναι εκείνοι των οποίων η ψυχή επιτίθεται στο Αββακούμ δύο, και αυτοί είναι οι μωρές παρθένες του Ματθαίου είκοσι πέντε. Αυτοί είναι εκείνοι που απορρίπτουν τις θεμελιώδεις αλήθειες του ονείρου του Μίλλερ, οι οποίες λάμπουν δέκα φορές φωτεινότερα στο τέλος (αντιπροσωπεύοντας τη δέκατη και τελική δοκιμασία για τον σύγχρονο Ισραήλ), όπως προτυπώνεται από τη δέκατη και τελική δοκιμασία για τον αρχαίο Ισραήλ.

Θα συνεχίσουμε αυτή τη μελέτη στο επόμενο άρθρο.

Και είπε ο Κύριος προς τον Μωυσήν, Έως πότε ο λαός ούτος θα με παροργίζει; και έως πότε δεν θέλουσι πιστεύει εις εμέ, διά πάντα τα σημεία τα οποία έδειξα εν μέσω αυτών; Θέλω πατάξει αυτούς με θανατικόν και θέλω αποκληρώσει αυτούς, και εκ σου θέλω κάμει έθνος μέγα και ισχυρότερον αυτών. Και είπε ο Μωυσής προς τον Κύριον, Τότε οι Αιγύπτιοι θέλουσιν ακούσει τούτο· (διότι συ ανεβίβασας τον λαόν τούτον εκ μέσου αυτών με την δύναμίν σου) και θέλουσιν αναγγείλει τούτο προς τους κατοίκους της γης ταύτης· διότι ήκουσαν ότι συ, Κύριε, είσαι εν μέσω του λαού τούτου, ότι συ, Κύριε, βλέπεσαι πρόσωπον προς πρόσωπον, και ότι η νεφέλη σου ίσταται επ' αυτούς, και ότι συ προπορεύεσαι αυτών εν στύλω νεφέλης την ημέραν και εν στύλω πυρός την νύκτα. Τώρα δε, εάν θανατώσης όλον τούτον τον λαόν ως ένα άνθρωπον, τότε τα έθνη, τα οποία ήκουσαν την φήμην σου, θέλουσι λαλήσει, λέγοντα, Επειδή ο Κύριος δεν ηδυνήθη να εισαγάγη τον λαόν τούτον εις την γην την οποίαν ώμοσεν εις αυτούς, διά τούτο εφόνευσεν αυτούς εν τη ερήμω. Και τώρα, παρακαλώ, ας μεγαλυνθή η δύναμις του Κυρίου μου, καθώς ελάλησας, λέγων, Ο Κύριος είναι μακρόθυμος και πολυέλεος, συγχωρών ανομίαν και παράβασιν, πλην ουδόλως αθώνων τον ένοχον, αποδίδων την ανομίαν των πατέρων επί τα τέκνα έως τρίτης και τετάρτης γενεάς. Συγχώρησον, παρακαλώ, την ανομίαν του λαού τούτου κατά το μέγεθος του ελέους σου, καθώς και συνεχώρησας εις τον λαόν τούτον από Αιγύπτου έως τώρα. Και είπε ο Κύριος, Συνεχώρησα κατά τον λόγον σου· αλλ' αληθώς, καθώς ζω εγώ, πάσα η γη θέλει πληρωθή από της δόξης του Κυρίου. Επειδή πάντες οι άνδρες εκείνοι, οίτινες είδον την δόξαν μου και τα θαύματά μου, τα οποία έκαμον εν Αιγύπτω και εν τη ερήμω, και με επείρασαν ήδη ταύτας τας δέκα φορές και δεν υπήκουσαν εις την φωνήν μου, βεβαίως δεν θέλουσι ιδεί την γην, την οποίαν ώμοσα προς τους πατέρας αυτών, ουδέ θέλει ιδεί αυτήν ουδείς εκ των παροργισάντων με· αλλ' ο δούλος μου Χάλεβ, επειδή ήτο εν αυτώ άλλο πνεύμα και με ηκολούθησε τελείως, τούτον θέλω εισαγάγει εις την γην, εις την οποίαν εισήλθε· και το σπέρμα αυτού θέλει κληρονομήσει αυτήν. Αριθμοί 14:11–24.